

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

NR3/SP/11/2018

Warszawa, 23.04.2018r.

Pan Posel

Jerzy Meysztowicz

Przewodniczący Komisji Gospodarki i Rozwoju

Sejmu RP

W związku z pracami nad rządowym projektem ustawy *o wspieraniu nowych inwestycji* Związek Rzemiosła Polskiego przeprowadził ze środowiskiem przedsiębiorców szerokie konsultacje proponowanych rozwiązań prawnych projektu. Projekt ustawy był opiniowany przez przedsiębiorców za pomocą panelu konsultacyjnego on-line oraz w ramach warsztatów konsultacyjnych, w których uczestniczyli eksperci Związku Rzemiosła Polskiego, eksperci izb rzemieślniczych oraz przedsiębiorcy zrzeszeni w strukturach organizacji rzemiosła. Prace nad projektem ustawy były realizowane w ramach projektu *Monitorowanie prawa gospodarczego przez organizacje rzemiosła” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, oś priorytetowa: II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działanie: 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa.*

W wyniku przeprowadzonych działań zostało wypracowane stanowisko Związku Rzemiosła Polskiego, które przekazujemy Panu Przewodniczącemu wraz z uprzejmą prośbą o jego rozpatrzenie i ewentualne uwzględnienie zawartych w nim uwag w toku dalszych prac legislacyjnych nad projektem ustawy.

Rządowy projekt ustawy o wspieraniu nowych inwestycji przewiduje wprowadzenie nowego mechanizmu wsparcia inwestycyjnego opartego na zwolnieniach w podatku dochodowym. Projekt w swoich założeniach ma zwiększyć skłonność do inwestowania i poprawić sytuację inwestycyjną sektora MSP.

W ocenie Związku Rzemiosła Polskiego na pewno są to lepsze rozwiązania, niż przewidziane dotychczasową ustawą z 2002 roku o finansowym wspieraniu inwestycji (wsparcie tylko dla bardzo dużych inwestycji), czy ustawą o specjalnych strefach ekonomicznych, ograniczającą pomoc publiczną tylko do wybranych regionów. Według nowej ustawy wysokość ulgi podatkowej polegającej na zwolnieniu z podatku dochodowego w wysokości od 15 do 50%

kwalifikowanych nakładów inwestycyjnych lub dwuletnich kosztów zatrudnienia nowych pracowników również będzie zależała od regionu ulokowania inwestycji, ale na pomoc będą mogli liczyć inwestorzy na terenie całego kraju.

Niestety, kryteria jakościowe ustalone dla wsparcia inwestycyjnego (zatrudnienie kadry ze specjalistycznym wykształceniem, utworzenie wysokopłatnych miejsc pracy, współpraca z ośrodkami badawczymi czy działalność B+R) świadczą o tym, że ustawa nie została przygotowana z myślą o mikroprzedsiębiorstwach, w tym rzemieślniczych. Wprawdzie mają być premiowane inwestycje realizowane przez MŚP, ale stawianych wymogów de facto nie będzie w stanie spełnić większość mikro i małych przedsiębiorstw, które nie wdrażają innowacji, ale również dążą do rozwoju i zwiększania konkurencyjności na rynku i są na tym rynku potrzebne.

Przykładowo, cały sektor MŚP wydał na działalność B+R zaledwie 0,17% przychodów; nieco lepiej w tym zestawieniu wypadają średnie przedsiębiorstwa, które na taką działalność przeznaczają 0,22% swoich przychodów. Powyższe dane są siódmym najniższymi wskaźnikami w Unii Europejskiej. Z roku na roku sektor MŚP odnotowuje wzrost nakładów na B+R, według ostatnich danych - 0,47%, niemniej na tle pozostałych krajów UE, innowacyjność polskich przedsiębiorców nadal jest na bardzo niskim poziomie. Poziom sprzedaży eksportowej (stanowiący kryterium jakościowe ustalone w ustawie) wśród przedsiębiorstw sektora MMŚP jest również na stosunkowo niskim poziomie. Co prawda poziom tej sprzedaży rośnie wraz z wielkością przedsiębiorstwa, niemniej małe przedsiębiorstwa osiągają 9,6% w stosunku do dużych przedsiębiorstw, których eksport stanowi ponad 21% udziału w przychodach firmy. Tak więc, przeciętne dane wskazujące na intensywność sprzedaży eksportowej przedstawiane przez Główny Urząd Statystyczny, mogą okazać się dla niektórych przedsiębiorców trudne do wykazania. Podobna sytuacja występuje w przypadku innych kryteriów jakościowych. Można zauważyć, że głównymi beneficjentami nowych rozwiązań nie będą małe - a tym bardziej mikro firmy - również dlatego, że najmniejsze firmy nie generują dużych dochodów, więc i zwolnienia z podatku dochodowego nie będą wystarczającą zachętą do podejmowania decyzji o inwestycjach.

Mając na uwadze dane przedstawiane dla sektora MMŚP można dojść do wniosku, że większość inwestycji nie będzie realizowana przez mikro, małych i średnich przedsiębiorców, a głównie przez duże podmioty, które ze względu na większe możliwości będą w stanie sprostać kryteriom ilościowym i jakościowym. *Brak możliwości sprostań kryteriom jakościowym przez sektor MMŚP, zablokuje im drogę do inwestycji.* Mniejsze przedsiębiorstwa odczuwają to szczególnie w regionach, które ze względu na infrastrukturę, duże ośrodki akademickie oraz dostęp do wykwalifikowanych pracowników a także inwestorów

zagranicznych, są wprost mówiąc bardziej atrakcyjne pod nowe inwestycje. Dlatego w atrakcyjnych inwestycyjnie regionach szczególną przewagę będą miały duże przedsiębiorstwa.

Dodatkowym ograniczeniem będą skomplikowane i rozbudowane procedury przyznawania i prowadzenia projektu. Naszym zdaniem *decyzje o wsparciu powinny być wydawane, co najwyżej na poziomie wojewody, a nie ministra.*

Związek Rzemiosła Polskiego od dawna zwraca uwagę, że *instrumenty wsparcia inwestycji dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców nie muszą się wykluczać i możliwe jest wprowadzenie takich, które będąc opartymi na kryteriach jakościowych jednocześnie będą dostosowane do możliwości firm mikro/małych - proste, przyjazne proceduralnie* i mogłyby być uzależnione od efektywności ekonomicznej planowanej inwestycji w określonym czasie. Z kolei wsparcie finansowe dla przedsiębiorcy mogłoby zostać ukierunkowane, np. na stworzenie miejsca pracy.

Należy zwrócić uwagę na sytuację na rynku pracy, która w ostatnich latach się zmienia i przedsiębiorstwa sygnalizują niedostatek wykwalifikowanych pracowników. Jest to jeden z czynników, który wpływa na możliwości inwestycyjne przedsiębiorstw i jedna z głównych barier rozwojowych. Wprowadzenie nowych rozwiązań prawnych, które przekształcą cały obszar kraju w jedną wielką strefę inwestycyjną dostępną dla dużych przedsiębiorstw spowoduje wzrost zapotrzebowania na wykwalifikowane kadry. Może to wpłynąć negatywnie na możliwości rozwojowe przedsiębiorstw sektora MŚP, które nie będą w stanie konkurować na rynku pracy z dużymi przedsiębiorstwami ze względu na ich potencjał ekonomiczny. Dlatego, należy jak najszybciej podjąć działania, które poprawią sytuację na rynku pracy.

Dobrym przykładem, sprawdzającym się w rzeczywistości ekonomicznej firm rzemieślniczych mogą być rozwiązania już funkcjonujące, polegające na dofinansowaniu ze środków Funduszy Pracy kosztów szkolenia pracowników młodocianych. Między innymi dzięki temu systemowi wsparcia, według danych na koniec 2017 roku - w rzemiośle pracowało 64.695 pracowników młodocianych zatrudnianych w celu nauki zawodu. Po zakończeniu nauki większość tych pracowników zasili rynek pracy. Zdaniem Związku Rzemiosła Polskiego podobny system wsparcia ukierunkowanego, np. *na dofinansowanie zatrudnienia pracowników w deficytowych zawodach* można stworzyć dla wszystkich mikroprzedsiębiorstw, jeśli nie w konsultowanej ustawie, to kolejnej przygotowanej z myślą o tej grupie przedsiębiorstw.

Uważamy, że ulgi inwestycyjne oparte na systemie podatkowym mają sens ekonomiczny w czasie wysokiego popytu, wówczas przedsiębiorcy nie obawiają się reinwestować osiągniętych zysków w rozwój firmy. W sytuacji gorszej koniunktury wynikającej choćby z ograniczeń popytu, czy konkurencji towarów importowanych, jak ma to miejsce od lat w Polsce,

inwestycyjne ulgi podatkowe nie będą efektywne z powodu braku źródeł finansowania inwestycji i związanych z tym korzyści podatkowych (brak dochodu do odliczenia ulg) a także, a może przede wszystkim braku motywacji do inwestycji.

Dlatego jednym z możliwych rozwiązań, będących także w interesie MŚP, byłaby polityka makroekonomiczna Państwa ukierunkowana na duże inwestycje rządowe, m.in. w sektorze przemysłowym. Uważamy, że odbudowa przemysłu może stanowić podstawę wzrostu popytu i funkcjonowania dla wielu mikroprzedsiębiorstw, pod warunkiem tworzenia i rozwijania więzi kooperacyjnych z mniejszymi podmiotami sektora prywatnego oraz wdrożenia instrumentów wsparcia, które będą przyjazne dla mikro/małych przedsiębiorstw.